

Laptulajdonos:
 Ösv VÁKÁR LAJOSNÉ.
 Felelős szerkesztő
 RÉSZEGH VIKTOR
 Kiadóhivatal:
 Vákár könyv- és papírkere-
 telése Csikszerecsen, hová
 a hirdetések ára és előfize-
 vései díjak előre küldendők.
 Egyes szám ára Let 2.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Műfajtái ár:
 Egész évre Let 160.—
 Félévre „ 80.—
 Negyedévre „ 40.—
 Kalföldre egy évre „ 440.—
 Hirdetési díjak a leg-
 olcsóbban számítattak.
 Kéziratok nem adnak vissza
 Nyilvántartási költségek
 díja soronként Let 25.—
 Megjelenik minden vasárnap

Az iskoláért és templomért.

(Az egyházközségi közgyűlés alkalmából).

Az április 30-iki közgyűlésen az elnök bejelentette, hogy a csikszerecsen kath. elemi iskolának a közoktatásügyi miniszter megadta a végleges nyilvántartási jogot és működési engedélyt.

E jognak és működésnek elismerése a sok életképtelenség közepette bizonyos élettelbontást jelent, jelenti, hogy mi magunk gondoskodhatunk gyermekeink neveléséről, gyermekeink lelkének irányításáról, egyeztetve magunk közvetlenül működhetünk közre a zsenye magyar jövőnek szívünk szerint kiaknításán, hogy az országnak is s ami társadalmunknak is értékes, derék po gárak legyenek. Mikor hitvallásos katolikus iskolába adhatjuk gyermekeinket, ez annyit jelent, mintha egy másik édesanya kezébe tennők le gyermekeink sorsát. És ha valakinek nem közömbös e másod-ik anya s a hozzávető gyermek sorsa, akkor ez a lehetőség nemcsak jogot jelent ránk nézve, hanem el nem hárítható, nagy parancsolt erővel bíró fontos kötelességet: azt, hogy az áldozatkészség teljességével, az önszertelenséggel a nehéz idők megkövetelte hősiességekkel kell odaajánolnunk ez édesanya támogatására, aki ölében tartja földi szempontból ránk nézve mégis csak a legnagyobb értéket: a magyar jövődot.

Történelmi időket élünk; nem tudjuk, hogy mit hoz a jövő. De hogy a viharos időkben emberhez méltóan megállásunk, hogy derűsebb szemmel föl-felé is előre tudjunk nézni: annak egyik mély alapja iskoláink és templomaink léte. A nagy katasztrófa után, amely a báboru befejezt-ker ránk süht, értékek közül két intézmény maradt fenn, ahol még virágít a mi életünk pislogó mécse: az iskola és a templom. Ha a mi hibánk következtében elnémul iskoláinkban a magyar hang, ha utoljára kondul meg templomaink toronyában a harangszó: akkor a székelybércek és völgyek ezeréves népére lassan ráborul a temető éri esendje.

Ha ez a gondolat, ez a megfontolás teljes világhozzáállal áll előtünk, akkor nem lesz nehéz bármilyen áldozatot meghoznunk a templomért és iskoláért, annál kevesebb, ha ez az áldozat aránylag nem is olyan nagy. Egyeszerű számítást tehetünk: ha mindenki lelkiismeretesen és őszintén megállapított brutto jövedelmének csak 2 százalékát fizetné be, de pontosan, a célra, nem lenne soha deficit, de lenne virágzó iskolánk és templomunk. A nek pl. 5 ezer lej havi jövedelmével, annak évi képeje 1200 lej lenne. Most ez nek képeje 500—800 lej körül mozog a méltó bőven van panasz e miatt is. Mag kell említenünk ennek kapcsán a vernesti egyházközség példáját. Ott 360 hívő van, kikből 110 az adófizető. A költségvetés évi 145.000 lej. Pontosab megfizetik, pedig a fizetők nagyrésze egyszerű gyári munkások, akik havi 40 lej fizetnek s akiknek gyermeke iskolába jár, az a 40 lejen felül még havi 60 lej. Illyenek tehát az évi képeje 1200 lej.

Alig van hátrálás, amelynek költségvetésében az egyházi és iskolai adó nem a legkisebb tételeként szerepelne. Ha őszinték akarunk lenni, akkor be kell ezt vallanunk. Tegyük ezt a fontos kötelességet az élre, azt intézzük el legelőbb. Tegyük meg ezt éppen mi városi polgárság, hogy példát adjunk ezáltal a falunak, hol valóban megdöbbentő közömbösség uralkodik — egyes dicsér tos példakéttől eltekintve — p díg bevonuló, tor és eskülvé alkalmából mégis csak akad mindig pénz. Tegyük meg ezt — városos és falun egyaránt — éppen e kritikus időkben, melyek nagy próbatételeket követelnek, de amelyek éppen próbát egyházunk és fajunk iránti hűségünknek. Tegyük meg addig, amíg nem késő; nehogy eljőjön az idő, hogy szívesen megtegnők, de nem lesz kinek és minek.

As áldozathozatalban appellálunk elsősorban tehetősebb magyar testvéreink áldozatkészségére. Soha nem volt jobb és magasabb alkalom, hogy egy csakély részét a vagyonnak, a kincseknek, amelyeket a Gondviselés és szorgalmuk a kezükbe adott, amelyeket azonban a moly meg fog emészteni, átváltottasák — használhatunk kath. hitünk gondolataival és szívesnyalásával — olyan értékek, amelyeket a moly soha nem fog megemészteni. Ne álljon senkire köztük a vád, hogy csak vagyomban erősek, de lélekben gyengék. **Legyenek erősek ne csak vagyomban, hanem fenkdíten gondolkodó lélekben is.** Carntjen mindig fülükbe és szívükbe a legnagyobb magyarnak Szechenynek szava: **Csak a gyenge szereti önmagát, az erős egész nemzeteket hordos szívében.**

De appellálunk mindenki legmesszebbmenő jóindulatára és tetteiben megnyilatkozó, áldozatos összefogására. Hülyön le már egyszer a hályog a szemünkről s a közömbösség kérge a lelkünkről — és tekint-
 sük végre iskoláinkat, egyházunkat, mint édes gyerme-
 münköt. Ha gyermekünk szint-izai kér, nem fogunk

neki lámentálással, panaszok. létező és nem létező bujok hosszú felsorolásával válaszolni, hanem akkor is, ha magunknak semmi sem jutna — adunk neki. Meg vagyunk győződve, hogy a magyar élénk-
 akadás és áldozatkészség városunkban is meg fogja
 tenni a kötelességet. A. V.

*Az ezer székely leányok napja a székely-
 földnek ez a színes, mozgalmas ünnepsége az utóbbi
 évek szokásától eltérően, nem Urnapján, hanem
 július hó 2-án, Sárlóv Boldogasszony ünnepén fog
 megtartatni Csiksomlyón. Az egész napot betöltő
 műsornak változatossá és gazdagabbá tételére sok
 új eredeti és érdekes ötlet s terv van előjegy-
 zésben, melyekről annak idején mindig részletesen
 fogjuk tájékoztatni úgy a nagyközönséget, mint a
 résztvevni szándékozókat.*

Szabó Béni levele.

Nagyságos Dr. Willer József képviselő urnak,
 mint az Országos Magyar Párt
 parlamenti csoportjának főttségára
 Bukarest.

Hivatközzással 1933 évi március hó 29-én kelt azon átiratomra, melyben bejelenttem, hogy képviselői mandátumomról lemondok, továbbá hivatközzással a különböző tisztségimről való lemondásommal kapcsolatosan nálam járt és a lemondásom visszavonását kértó nagyságamu helybelli és vidéki küldöttségeknél tett azon ígéretemre, hogy rövidebb időn belül ez ügyben végleges választ adok, e választomat az alábbiakban van szerencsém megtenni:

Úgy a képviselői mandátumomról való lemondásomat valamint más tisztségimről való lemondásomat is, bár igen komoly megfontolás után és kellően megindokolta tettem meg, mi által a békés ipari munkáim mellé szándékoztam teljesen visszavonulni, hogy ez által anyagi ügyeimet könnyebben rendezhessem, a minden irányból és különféle módon beérkezett kérések, főképp azok indoklásai alapján kénytelen vagyok visszavonni, illetve azok el nem fogadását tudomásul venni.

A nagyságamu helybelli és vidéki küldöttségek előterjesztéssel, az ország minden részéből beérkezett ipari és különféle más intézmények gyűléseinek határozataiban foglalt kérések és indokok, az ugyan ilyen természetű magánlevelek, a különféle ipari intézmények román és német vezetőiségének, a brassoi ipartestület április 7-én tartott közgyűlésének nemzeti különbesség nélkül, szinte páratlan megnyilatkozása, valamint egyes felsőbb hatóságok vezetőinek hasonló természetű kérései alapján arról kellett meggyőződjék, hogy vannak kötelességek, melyek még a családi érdekeken is felül állanak.

Ezért tehát a magam szerény munkásságát minden téren, minden különböző kikötés nélkül, ha egyáltalán lehet, még fokozottabb szorgalommal tovább folytatom, mindaddig, míg ezen munkákra megbízással fogok rendelkezni, továbbá, míg egészségileg azok elvégzésére képes leszek a végül, míg nehéz anyagi helyzetem erre lehetőséget ad.

Száves elismerésem kérem mindazoknak, kiknek lemondásommal kapcsolatosan munkát, fáradságot s esztendőndjén kellemetlenségek okoztam. Isten a tanum, hogy ezt nem akartam és hogy a megtörtént eseményeket nem állott módomban megakadályozni.

Amidőn szerény személyemmel és munkámmal kapcsolatosan, a mind-n irányból, soha el nem képzelhető formában megnyilvánult bizalmat, szeretetet, ragaszkodást kötelességszerűen megköszönöm, egyben ígéretet teszek arra, hogy mit eddig, úgy esután is asszialis téren a segények és nyomorgók, kisipari téren az összes kisiparosok és az ország kisipara, egyházi, nemzetiiségi, kulturális téren, a megértés, a türelmesség, az általános emberi kultúra emelése érdekében fogok dolgozni, társadalmi, vallási és nemzetiiségi különbesség nélkül. Magyar kisebbségi téren pedig, az igazi testvéri érzés, fajszeretet, őszinteség, egymás kölcsönös megbecsülésének, támogatásának megteremtése és kisebbségi magyar-székely fajunk minden jogának, igazságának a kiharcolása lass továbbra is szerény törekvésem egyik főrésze.

Amidőn fentieket teljes tisztelettel hozom Főttség ur szives tudomására, egyben kérem, hogy fentiek elhatározásomat a vezetése alatt álló intézmény vezetőségével a leggyorsabb módon közölni sziveskedjék. Isten áldása legyen mindazon munkáimban, melyek a külső érdekében egyesekért, intézményekért, kötelességük, önszertelül végzünk.

Vagyok teljes tisztelettel,

Köszönettel:
 Szabó Béni s. k.

Brassó, 1933 évi április hó 27-én.

Két májusfa ügye a törvényszék előtt.

Csibi István és Sipos György legények, a helybelli Aarora cég alkalmazottjai folyó évi május hó 1-én, a törvényszék tőzsomszédságában levő Karda kocsmája udvarában májusfát ütöttek. Régi népszokás es. mondhatnánk általános világszokás, hogy an életet fakasztó május 1-én, a tavasznak, a serelemnek ünnepén a legény a leánynak oda állítja az életindulásnak azt az ősi szimbólumát: a májusfát. Feldöntik, felpántlikázzák ezeket a fákat a mi népi szokásaink, a fiatal-
 ság minden színevel, tűzével és reményével s úgy ütik fel a lopott csiki fenyők ágait a szerelmesek a blakái alá, mint a legszebb ajándékot. A májusnak, a rügy-fakasztó tavasznak, az életosztónnek szava a májusfa a fiatal szívekben, amely nem törődik politikával, határokkal és nemzeti színekkel, csak a tavasszal, a diadalmas élet parancsolt törvényével.

Ez nek a törvénynek balsó hangja indította el május 1-én esetünk mai főszerelők, a két székely legényt. Májusfát ütöl. A leánynak. Nem a „nagy nyilvánosságnak”, hanem kizárólag egynek, a szivváltástottjának. A májusi éjszaka sötétjében, az élethasadását is hallható csendjében feldöntötték a fát, felpántlikázták azt szines szallagokkal. — Feltűtöttek és mint akik jól végezték a dolgukat hasamentek.

A májusi reggel rákacagott a földre. A törvényszék szomszédságában, a Karda udvaron, ott állott a legények munkája: a „Jakab-ág”. — Zöld volt a fenyő, a tejében pedig piros és fehér szallagok bodrostak. A törvényszék épületében a színeknek ezen véletlen találkozása felkelte az érdeklődést és ...

Es ez volt május 1-én. A módosított Marsescu rendtörvény alapján azonnal elkészült a vádirat. Lefogták a két legényt: Május hó 3-án délelőtt már a törvényszék Passnicu törv. elnök és Zbarcea tanácsa már ítélkezett is az ügy felett.

A májusfából tehát komoly törvényszéki anyag lett. Váddal — védelemmel. A vádat Lascov főügyess képviseli. A védelmet Dr. Otatea Valér ügyvéd látja el. A vádirat kifejti, hogy a májusfák piros-fehér-szöld színű a románság között felelevenítik a mult szenvedé-
 seiket viszont a magyarság körében azt a gondolatot táplálják, hogy a jelenlegi helyzet csak átmeneti. Bűntetést kér.

S ezzel kezdődik a tárgyalás. A vádlottak előadják, hogy nem érzik magukat bűnösnek. Ők nem törődtek a fák végső színelakulásával. A milyen szallagot kaptak éppen, olyant raktak a fára. Nem is gondolták arra, hogy magyar színeket hozzanak ki. Az elnök felmutatja a felpántlikázott fenyők caucusa. Vádlottak elismerik, hogy az ó mülvük. Felmentést kérnek.

Karda házigazda tanuallomása következik. Előadja, hogy a fa az udvaron volt. Azt a járőrök nem is láthatták. Mindez bizonyítja, hogy a fákat nem a nagy nyilvánosság igazgatására ütöttek.

Lascov főügyess vádbesszédeben rámutat arra, hogy 14 év óta magyar színekkel díszítik a májusfákat. Es nem véletlen. Es tudatos munka, amely a román népben feldől a mult szenvedéseit, a magyar-ságot pedig arra isgatja, hogy a mai helyzetet ne tekintse véglegesnek. Ezen szándékot mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy egy nyilvános helyre ütöttek a fákat. — Kéri a vádlottak megbüntetését.

Dr. Otatea Valér a védő először is megállapítja, hogy ebben az országban nem létezik olyan törvény, amely az idegen államok színeinek viselését tiltaná. Ha volna ilyen törvény, akkor a szászok sem viselhetnék a magyi színeket, már pedig minden ünnepekön a lobogójukat használják. Feléleventi az 1926 évi Averescu választási ideket, amikor a választási paktum öröme között testvériesen megfört egymás mellett a román-magyar zászló. — Bucsan államttkar maga adott rendeletet a magyar nemzeti színek használatára. De azonkívül nincs is szándék az igazgatásra. A legények májusfát ütöttek egy sárt udvarba. Igazság esete akkor forogna fenn ha szóval agtáltak volna is a színek érdekében. — Kéri a vádlottak felmentését.

A vád és védelem elhangzása után a törvényszék május hó 4-én hirdette ki az ítéletet, amely szerint a két legényt bűncselekmény hiányában felmentette a vád és következményei alul. Az ítélet megállapította, hogy a májusfa úgy nem sorolható a Marsescu törvény hatáskörébe. Egyben figyelmeztette vádlottakat, hogy a jövőben hagyjanak fel a színek ilyen használatával. — Az ügyess az ítéletet megfelelőenste.

Magyarországi előfizetőink figyelmébe!

Tisztelettel kérjük magyarországi olvasóinkat, hogy hátralékos előfizetési díjaikat Sprencs Gizella megbízottunknál Budapest, I. Attila-körút 48. rendezék, akár személyesen, akár posta útján. A hátralékról szóló kimutatást és nyugtákat megbízottunknak alküldötték.

Adatok a székelyföldi tiszek megismeréséhez.

Írta: Bartalis Ágost.

Örvendetes jelenség, hogy utóbbi időben a magyar tudományos világ és a történet kutatás mindegyre nagyobb érdeklődéssel fordul vizsgálata tárgyává a székelyföldet és figyelemre méltatja még a látszólag jelentéktelen kis dolgokat is, amelyek azonban az egész terület és a székely múlt megismerése szempontjából époly fontossággal bírnak, mint például egy óriási gépzetben egy legkisebb csavar.

Ilyen kicsinek látszó kérdés a faluk tiszeseinek megismerése is, mely azonban minden látszólagos jelentéktelensége mellett a székely történelemnek egy igen fontos s tudtommal még nem tisztázott sőt nem is tárgyalt részlete.

A székelyföldi faluknak „tiszesekre” osztása kezdettől fogva megvolt az egész székelyföldön s keletkezésük is minden bizonnyal egy ugyanazon tényezőre vezethető vissza. Azonban az oklevelekben alig van nyoma a tiszek keletkezésének és fejlődésének s így a kutató inkább a hagyományokra és a későbbi állapotokból vont következtetésekre van utalva. A régi intézmények s így a tiszek is legtovább fennmaradtak Csíkságon. A hagyomány is leginkább itt őrizte meg a múltat. Én a többi székely tiszeseinek későbbi alakulását és mai állását nem ismerem. Ennek fogva kizárólag csak a csíki falutiszésekről akarok beszélni.

Hogy a csíki tiszek keletkezését megérthessük, szolgálom kell röviden arról, hogy miképpen alakultak meg és osztották fel elődeink ezt a földet, mely kétszáz évvel ezelőtt az XIV-ik század végén és a XV-ik század elején Csík név alatt külön székhely s legújabb korban vármegyévé alakult. A székelyeknek mai lakhelyükre telepítését s ősi földfoglalását nem úgy kell elképzelni, hogy innen-onnan, régi lakó vagy tartózkodási helyéről felkereskedett egy-egy csoport nomád nép s megszállta egyik Csíkot a másik Háromszéköt s így tovább. Bizonyos, hogy a település nem egyszerre, hanem több rajban történt, de mindenik területet maga az ősszekelység a „Trium generum siculi” a székely nemzet összesége szálította meg és foglalta el.

Döntő bizonyíték erre az a tény, hogy a hat nem (Adorján, Ábrám, Halom, Jenő, Megyes, Örcs) mindenik székely székhelyben meg volt képebb is. Később, hogy a letelepülő székelyek külön rajban valamivel később, a csíkiak után érkeztek, szintén meg volt a hat nem. Kitalálják a Zsigmond király által 1390-ben Kászonra részre kiadott és Mátyás király által 1462-ben megerősített kiváltság-levél (székely okl. t. I. kötet 194. lap) megszerzése és érvényesítése iránt a kászoniak és László Balint közt létre jött egyezségéből. (Szék. okl. I. kötet 297. lap). Bizonyíték az is, hogy a Lustrák és más régi oklevelek tanúsága szerint még a családnevek is majd nem mind ugyanazok voltak az egész székelyföldön.

A település ügyeit a törzsfők intézték. Mindenik nemnek és azok nemzetségének, ágának kijelölték az elhelyekedése alkalma területet. Kijelölték a házhelyeket nemzetségek sserint az azokat alkotó családok részére és örökös tulajdonba adták. Ezen eljárásnál különösen két főszempontot vettek figyelembe.

A csíki községnek a keleti határak őrzése és védelmezése lévén főfeladata, a telephelyek kiválasztásánál különös gondot fordított arra, hogy a környéket állandóan figyelhessék s az egyes telepek egymással látszólag ősszekelységben legyenek a magasabb pontokon berendezett őrhelyek által. Figyelemmel voltak arra is, hogy a lakosság vérszerű ellenségesség megrohanások ellen biztosítva legyen és ily esetekben gyorsan tudjon a közel fekvő erdők védelme alá menekülni.

Másik főszempont a gazdasági volt, hogy t. i. közel legyen a legelő, a víz s a mindennapi használatra szükséges fa és építési anyag. Az első telepeket tehát nem úgy kell elképzelni, mint ahogyan most a csíki faluk fekszenek, sorosan összeépítve házsorokkal s nem is ott azon a helyen, ahol most a faluk vannak az O. t. mellett, hanem fenn a hegyek lábánál a magasabb fekvő völgyekben.

As O. t. melléke különösen, ahol a hegyekről lejövő patakok belé szakadtak, annyira macarasz volt, hogy megköszelteni sem lehetett. Így pl. Madaras első telepén fenn voltak a „Fajedelem kertjéné”. Ahol most a fa' u van ott fű- és egerfás vad visés u. n. füves terület volt, hová csak halászni és madarászni jártak. Innen van a falu neve is. Szenttamás helye szintén hőlimes, macarasz terület volt. As első telepek a még fennálló u. n. „Csönka templom” körül voltak. A legtöbb csíki falu határában a hegyoldalakban és a fenn fekvő völgyekben a korábbi ott lakás nyomai máig is láthatók.

As egyes nemzetségek családjai a számukra kijelölt területen patakok fejeiben torkolatokban, a dombok, hegyek lábánál védett helyeken, itt-ott kinálkozó szegélyföldes nemzetségi csoportokban helyeskedtek el, telepítettek le, mely csoportok néhol egymástól kisebb-nagyobb, egytől négy-öt kilométer táolságra estek. Ugy lehet elképzelni ezeket a csoportokat, szegélyteleknek elhelyezkedését, mint ahogyan pl. Mindenot és Szentlélek községét szegély (tiszesi) ma is fekszenek. As egyes csoportok közt erre a távolságra már csak a legelőt és szarvartalan gyakorlatára véget is szükség volt, lévén a nép foglalkozása csaknem kizárólag állattenyésztés. De valószínű az is, hogy nem is lehetett találni abban az időben nagyobb összefüggő alkalmas területeket, melyeken az ősszes családok egy csoportban elhelyezkedni tudtak volna, mivel azok a tágasabb területek az O. t. folyó mellett, amint már említettem macaraszak voltak.

Később ezeket a népszórtan álló telepeket egyszerűen csak földnek (terra) neveztek, amint a kászoniak Zsigmond királynak mondták, hogy „ők egy magának szakadt (t. i. általuk foglal) szegélyföldön lakó nép”, — egyszerűen innen, vagy onnan való szegélytelek, szegnek neveztek. Később a szegely közelebbi meghatározó és megkönyösítő nevet kaptak a települő törzsfők, nemek, a nemzetségek fej l. vagy egyes családok nevére, néha a megőzőségi itt lakott szűrvőkől maradt földrajzi nevekről stb.

Később tehát nincsenek faluk, hanem csak szegek (szegtelések). Azok a csoportfőügyelők, vezetőik, kik az ősszes nemzetségek által verségi alapon választott hadnaggyal (major exercitur) és bíróval (iudex terrestris) az eránterületét fenntartották s a tiszek mindenféle honvédelmi, katonai, közigazgatási és gazdasági ügyeit intézték a rendelkezéseket végrehajtották, a viszályokat, panaszokat, elintézték vagy továbbították: „tiszes, tiszebíró”, nevet kaptak.

Ezeket az érdemesebbek közül évente választották. A tiszek bíróknak megdöcözték a „tiszes polgárok” kiket a tiszek családjai közül évről-évre kapuszám szerint jelölték ki.

Később a tiszek bizonyos állapothatósággal megállapítható, hogy amint már említettem, a leltárt évesred alatt a tiszek és faluk nagy része az eredeti telephelyei helyét megváltoztatta. A hegyek közt lennének költözött, közelebb az O. t. folyásához és a kik területéhez. Új telepek is keletkeztek, melyek új nevet kaptak, de hogy az eredeti telepek (tiszes) és ezeknek régi neve kevés eltéréssel máig is megvannak: az a tiszek alábbi felsorolásából is kitűnik.

Tiszek: Csikszentkirályon: 1. Kécseszeg-tiszes (családnév) 2. Poklonfalva-tiszes. 3. Tiva-tiszes. 4. Kővecstiszes. 5. Templom-tiszes.

Csikszentimrén: 1. Sándor-szeg. 2. Pál-szeg. 3. Tenke-szeg, (családnév) T nke Márton, a Bantafala ösvezetésében szabad székely (Khalt család Szék. Okl. V. 240. lap) 4. Ottelva. 5. Al-szeg. 6. Felszeg-tiszes. 7. Bedeostiszes.

Csikszenttamás: 1. Bolhaszeg-tiszes. (Bolhaszegnek nevezik azokat a keményfából készült 4–5 cm. hosszú, 2 cm. széles lapos szegeket, melyeket az ujjonnan épített f. h. falakban sürűn beverték a célból, hogy az nyagtalpass jobban megálljon a falon.) 2. Kússzeg-tiszes. 3. Kápolnaszeg-tiszes.

Csatószeben: 1. Felsőtis. 2. Templomfalva-tiszes. 3. Nyomás. 4. Csutak-tiszes. Tusnád: 1. Szerethszeg. 2. Bilyajja. 3. Középtiszes. 4. Alszeg-tiszes.

Közmáson: 1. Felsőszeg. 2. Bodrog. 3. Alsó. 4. Felső. 5. Középtiszes. 6. Relfau.

Kásonújfaluban: 1. Felsőszeg. 2. Középszeg. 3. Alszeg. 4. Ajud. 5. V. rögöss. 6. Harmánzeg.

Kásonjakabfalva: 1. Alszeg. 2. Tócs. on. 3. Buta. 4. Borvizepatak.

Kásonimpóron: 1. Fenyőfalva. 2. Virága. 3. T. keró. 4. Bakmaj. 5. Doboj.

Kásonfelnémet: 1. Kővár. 2. Várasszeg. 3. P. p. országa. 4. Veresmart: Uj tiszek: Moxófal és Gyöngyös.

Csekefalván: 1. Felsőszeg. 2. Középszeg. 3. Alszeg-tiszek.

Csikszentmártonon: 1. Alszeg, Felsőszeg, Középszeg tiszek.

Bánfalván: 1. Alszeg, 2. Mártonos, 3. S. m. őszeg, 4. Ittkőfalva, 5. Kotormán.

Csikszentgyörgyön: 1. Köröményfalva, 2. J. n. falva, 3. Hármitiszes (Gálók, Lacok, Cikók tiszek). Ez utóbbiba olvadt bele az 1705-ben Akton és Gráven-labanc vezérek katonái által elpusztított Moryus tiszet Zita rég eltűnt, most szántó terület, csak a neve maradt fenn. A hagyomány szerint a Bisz-család tiszete volt.

Menaszeg: 1. Pottyoszeg, 2. Felsőszeg, 3. Középszeg, 4. Alszeg, 5. Ujfalva-tiszes.

Mindenot: 1. Brosszó, 2. Nagyok-tiszes, 3. J. szák-tiszes (családnév), utóbbi kihal). 5. Amtrus tiszek, 6. Horozuszeg. Ujabbak: 1. B. lok, 2. B. d. ok tiszek.

Szentlélek: 1. Boronó-tiszes. 2. Alszeg-tiszes. 3. Ftőd.

Csomortánban: 1. Alszeg. 2. Felsőszeg. Madófalva: 1. V. rgasszeg. 2. Patakolva. 3. Alszeg. 4. Középtiszes.

Dánfalva: 1. Tosára. 2. Középtis. 3. Város. 4. O. falva.

Karcófalván: 1. Felsőszeg. 2. Alszeg. 3. Tőszeg. 4. Ábrámfalu (a két utóbbit a tatárok 1694-ben elpusztították)

Jenőfalván: 1. Kővecsa. 2. Árokkőse. 3. Hegymelléke.

Szenttamás: 1. Alszeg. 2. Felsőszeg. 3. Középtiszes. Szentdomokoson: 1. Szedloka. 2. G. radosfalja. 3. Solyomszeg. 4. Rerajja.

Szentimrén: 1. Ajud. 2. Alszeg. 3. Tőszeg, (családnév) 4. Citrefalva, 1694-ben a tatárok elpusztították.

Gyergyóújfalu: 1. Alszeg. 2. Kossa (családnév). 3. Fenyős. 4. V. szabóg. 5. Károsszeg. 6. Gálfalva, (családnév). Uj tiszek: Felsőmaros.

Gyergyócsanakfalva: 1. Alszeg. 2. Horozsg. 3. Inceloka. 4. Kaka. 5. Kossa. Ujtelap: Szászfalva, (családnév).

Gyergyóremetén: 1. Alszeg. 2. Fenekfalja. 3. Kesenyő. 4. Tulmaros.

Gyergyófaluban: 1. Felsőtis. 2. Középtis. 3. Als. 4. D. ri. (Dél.). 5. Borontelep. Ujabbak: Fű. ö. p. k. uccsa, Rancokvára, Becsevár, Gál-ut, Avéd-ut (családnév) Bekó ucca. (Folyt. köv.)

A szövetségi eszme terjesztése, a szövetkezetek népszerűsítése az iparos társadalomban.

As 1929-iki szövetségi törvény, mely egész Európában páratlan a maga sokféle igen előnyös, nagy horderejű kedvezményeivel, — csodálatosan, hogy szentesítése után való ötödik esztendőben is — lassan terjed és nehezen népszerűsödik.

Erdély országrészünkben a múlt év második felére tehető a szövetségi mozgalom erősödése; — de minden, a törvény által nyújtott előnyök dacára is — inkább mezőgazdák körében talált követőkre, szerveződőkre, míg az iparos társadalomban kisebb mértékben.

Érdekes, hogy Erdélyi falusi gazdaságainak előtérrel jó oldalról ismerték a hitelszövetkezeti intézmény mellett: a tej- és vajtermelő, valamint szőlő-gyümölcsérintékesítő szövetkezeti alakulatok is.

Városi polgárságunk nem feketett főszűlyt az 1929-iki évi szövetségi törvény által adott 3 évi üzleti adó, (100%-os, azaz teljes adómentesség) — könnyvezetési illeték (laponként 5 lej helyett 1.25 lej taxa), kölcsönöknél bekebelezési illeték stb. kedvezményekre — véleményem szerint a következő okokból:

1. Polgári iparos társadalmunk nem tudta fel, hogy az általtan kormány-cseréletes módot nyújtson ily nagyszerű szociális törvény alkotására is.

2. Ha már a törvény 1929. évi március 28-án a Monitorul Oficial 71-ik számában szentesítve meg is jelent — jogszaki és közigazgatási hibát, súlyos hibát követtek el, hogy e szövetségi törvény előnyeit nem hívták fel az egyes városokban székelő ipartestületek és ipartársulatok elnökségeinek figyelmét.

3. Az iparos társadalom kissé közönyös volt saját sorsa iránt is, akkor még ment valahogy minden iparág s évi pár ezer lej megtakarítása — mint most — nem igen izgatta.

4. Azt hitte az iparos társadalom, hogy e törvény a falusi hitel- és mezőgazdasági szövetkezetek ügyét szolgálja fel, vagy ily természetű szövetkezetek alapítására nyújt módot s a világról sem gondolt volna arra, hogy mesterségének gazdaságosabb folytatásához szükséges nyers anyagbeszerzés és értékesítés vagy éppen meg közös műhelyben: közös ipari termelés — lehetséges volna. Amint például az aradi és szatmári esetek igazolnak, hogy 15 szakmabeli (cipész, uriszabó, női konfekcionások) már „ipari termelő szövetkezet” alapsíthattak. Bár legjobban, ha 18 egyén áll össze, hogy a 3. rendes cenzor és a 3. pótcenzor mellett az igazgatóság is komplett 12 tagból álljon.

5. Az iparosság pénz- és hiteltűgyeit pedig oly bankintézetek látták el, melyeknek igazgatóságában vezető iparosaink foglaltak helyet s kik egyuttal mint részvényesek — nem csodálkozhattak — rivalis krációkat nem láttak szívesen s még kevésbé támogatták volna.

6. Aztán bennünk is hiba van; míg egyrészt lethargiában szenvedünk, másrészt új intézményekkel iránt bizalmatlanok; az új eszmék propagálójai szemben: gúnnyosak, irigyek, elfogultak; végül magunkkal tehetetlenek vagyunk.

Felünk szembenézni az új törvényekkel, ezekkel ránháramló kötelezettségekkel: gondolkodunk, fontolgatunk, latolgatunk, az idő telik, tavaszról — őszre, ősztől — tavaszig várunk; akkor, midőn 5-6 hét alatt egy szövetkezet elkészülhet és az illetékes járásbíró és iparkamara a jogi személységet is írásban elismeri.

Mivel még az év elején vagyunk szinte, s minden megkezdett év adózás szempontjából egy évnek számít: az érdekeiteknek, kik szövetkezetek alapítására gondolnak; ki kellene a tavaszig az időt használni.

Különben ilyen alapítási ügyekben az „Aliaja” című szövetségi központ: Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului 12. szám alatti irodája készséggel megad mindenféle felvilágosítást s ennek a központnak kötelebbe az alapszabályok 95-ik §-a értelmében minden ujjonnan alakuló szövetkezetnek; mint ellenőrző központ „Unio“-jába — a szövetségi törvény alapján — „rendes tag” gyanánt be kell lépnie l.

Nehez időkét élünk iparos polgártársaim és ez Ti tudjátok és érzitek legjobban! Ezért, ha az internacionális nagy tőke: a Morgan és Rothschild csoportok a mi bőrtökünk még mindig keresztel akarnak. Nektek is szövetkezetekre kell tömörülnetek, hogy létechéteket megvédelmezhesétek!

Értsétek meg egymást; a gazdagabb a szegényt: — mert ma nekem, holnap neked. A gazdasági lavina nem kímél meg utóbban senkit, szervezkedjétek, szövetkezzétek!

De hogyan keltsünk hát mégis e gyönyörű, a szegény kis kézműiparos javát is szolgáló szövetkezeti eszme iránt érdeklődést anélkül, hogy polgártársaink ne gyanusításnak meg bennünket?

A következőképpen gondolom: nagy iparos társadalmi összefogás által. — A vezérkar legyen: a Cluj-Kolozsvár székelő „Aliaja” Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége mint Szövetkezet — igazgatóság; Kolozsvár legyen és maradjon a vezérkar főhadiszállása a gazdasági lezüllettség és összeomlás elleni harcban. A vidéki városokban, mint alközpontokban a vezető iparosok körül csoportosítandók a kis kézműiparosok munkás ezredjei és századjai.

Hogy a szegény kisiparos is eleget tessen a szövetségi törvény feltételeinek, hogy egy-egy szövetségi üzletre 500 lej értékben jegyezhesen és 50 lej beiratkozási díjat — mely egyszer és mindenkorra szól — befizethessen: ebben legyen neki segítségül vagy módosabb iparostárs, vagy az egyes ipartestületek, esetleg ipartársulatok vagy szakcsoportok: pénzalajjaljaik.

A szövetségi eszme terjesztését dicsérendő módon végezte már eddig is a Kolozsvár székelő „Aliaja” című szövetségi központ.

Erdélyiszerte örömmel fogadtuk azt a reorganizáló aktivitást, mely az „Aliaja” vezetőségében ujjabban felülkerekedett. Ennek nyomán szívesen láttuk a vidékiek közül: Dr. Vargha László a „Takarékosság” hitelszövetkezet — Nagyvárad; és Dr. Harcsák Géza, a szatmári „Concordia” hitelszövetkezet delegáltjának bevilását.

Erdélyi iparostársadalma nevében azonban egy módosító javaslattal jövek. Nem akar ez oktatás lenni az „Aliaja” felé, csak az ügy érdekében való tisztelőteljes hozzájárulás!

As „Aliaja” vezetőség nagy mértékben mozdítaná elő az „ipari termelő” szövetkezetek létesítését, ha vezérkarába erdélyi vezető iparosainkat, mint képzelt, tapasztalt, óvatoss és mégis előrelátó polgártársainkat bevilásztatná. Ki ne látna szívesen a vezérő bizottságban Reinhardt Gyulának: az aradi iparosok hitelszövetkezte elnökének; Szabó Bénninek, népszerű-agiilis képviselőnek: a Brassói Általános Gazdasági Szövetkezet szervező-alapító elnökének; Csizsár Lajosnak, e nagy koncepciójú tervező-műépítésznek, a marosvásárhelyi építőiparosok szövetkezte alapító elnökének — a bennléteit?

A szatmári iparostársadalom is legméltóbban Kovács Gyula polgártársunk által lenne az „Aliaja” vezérkarában képviselve, ki a „Gloria” építőiparosok szövetkezte ügybuzgó alapító-elnöke s a szatmári asztalos ipartársulat ügyvezető elnöke is.

A szatmári „Victoria” cipészipari s a most alakuló „Omega” szabóipari szövetkezetek is feltétlenül egyhangilag delegálnak a maguk részéről Kovács Gyula polgártársunk személyét.

Hogy az „Aliaja” vezérkarában az új tagok helyet foglalhassanak; az igazgatóság tagjainak számát 16-ról 24-re, a felügyelő bizottság számát 5-ről 8-ra kellene felemelni; annyiál is inkább, mivel számítani kell a kikerekedők képviselőire is! T. i. a brassói és kolozsvári kikerekedők mintájára a szatmáriak is „árubezerző- és hitel”-szövetkezetek akarnak tömörülni!

Igy gondolnám el a szövetkezeti eszme radikálisabb terjesztési módját a hiszem, hogy a további nyilvános hozzájárulás mind: ennek az igen praktikus, társadalmi-gazdasági szervezkedésnek előnyére fognak szolgálni.

Kedves Iparos-Polgártársaim!

Nincsen is más tisztező út ebből a lethargiába gazdasági chaceból, mint a társadalmi ösmeletés, egymásra találás — szö-

vetkezés! — Kapaszkozdatok jó egymásba; Dánér Lajos brassói polgártársam Szatmáron léte alkalmával hangsúlyozta, hogy az egymás iránti bizalmatlanságot és kicsinyeskedést kerüljétek.

Polgártársaim!

Alkik eddig lehorgasztott fővel és gondterhesen jártatok az úcnán: reménykedjétek, mert végén vagyunk már a sok bajnak-jának: nemelekára egy új és boldogabb gazdasági fellendülés hajnala várja fel tépeddőt, álmatlan éjszakátokat! Elő fog bujni a bankötke, vissza áll a bizalom, megindul a vállalkozás; lesz munka, kenyér, ruha és meleg: s a föld újból leten kalapja lesz és nem a siralomvölgyei! Csak bizalom, kitartás, türellem: ez már így tovább úgy sem tarthat; feltétlenül javulának kell következnie!

MONUS ISTVÁN,
közművelődési bizottság elnöke.

Borzalmas szerencsétlenség a dinamit szárítása közben.

Csikszerevánban, 1933 évi május hó 4-én a déli órákban borzalmas szerencsétlenség történt, a Capitán Vulovicu utcában, a volt Veress Domokos-féle ház udvari lakásának két szobájában.

Itt lakott Levendi Constantin egyik kőbányának alkalmazottja feleségével együtt. Déli 12 óra után hatalmas robbanásra lettek figyelmesek a szomszédok, mely után a lakásból velőrtázó sikoltozás hallatszott. Betörték az ajtót és négy borzalmasan összeesett ember roncsait hurcolták ki az udvarba. Csakhamar megállapították, hogy Levendi Constantin, a felesége, valamint Popescu Costesti a Cumentul o. ujság csiki tudósítójának felesége és 3 éves kis leánykaja a súlyosan összeesett esebesültek, a szerencsétlenség áldozatai. A rettenetesen összeroncsolt embereket azonnal kórházba szállították, ahol kihallgatásuk után sikerült rövidesen rekonstruálni a történeteket. — Levendi Constantin, elmondta, hogy még 1929 évben 3 láda, összesen 60 kgr. dinamitot adott át a helybeli katonaságnak megörzés végett. A dinamitot köröbbantásra szerezte be. Hónapokkal ezelőtt a 60 kgr. dinamitot kivette a katonai raktárból és azóta lakásában tartotta. Miután most nagy nyomorúságban él, a dinamitot eladta a bukcszádi kőbányának. A dinamit névvel volt és hogy biztonságban átvegyék, elszállítás előtt megakarták szárítani.

A szerencsétlenség napján felbontották mind a három láda dinamitot s azt feleségével együtt serpenyőkben és lábóskóban a kályhán szárítani, kevergetni kezdték. Levendi felesége ekközben azon aggodalmának adott kifejezést, hogy nem robbanhat-e fel a dinamit. Férfje megnyugtatta, hogy csak gyújtásra robban. Tovább folyt az istenkisérő munka a kis udvari lakásban, amikor éppen látogatva érkezett Popescu Costesti felesége a kis leányával. Alig léptek be a lakásba rövidesen utána langot vetett az egyik serpenyő dinamit, utána a többi és irtozatossá égési sebeket okozott a kis szobában tartózkodó valamennyi emberen. Costesti kis leánykaja a kórházba szállítás után egy órára kiszervezett és estére borzalmas kínok között meghalt az édesanyja is. Levendi feleségének életben maradásához semmi remény nincs. Súlyosan összeesett Levendi is, aki azonban valószínű gyógyítható.

A borzalmas robbanás áldozatai iránt városszerte nagy részvét van.

Gyilkostó Szálloda Részvényirtás helyett SZÖVETKEZÉS.

Az erdélyi sportvilágban, de különösen a turisztikával toglalkozó közönség előtt rendkívül kellemes volt az a hír, hogy egy tőkecsoport bármely Erdélyünk egyik legszebb és igen regényes helyén: a Gyergyószentmiklóstól 20—24 kilométernyire fekvő „Gyilkostó” partján szállodat építtetne.

Ez a szálloda kényelmes otthona, pihenője lenne akár nyáron, akár télen az odaözönlő, természetet és sportot kedvelő közönségnek.

Igen üdvösnök találom ezt az eszmét és ennek életre-hívását minden elgondolható anyagi erővel és nemes erkölcsi akarással feltétlenül támogatni kell.

Olvasóim ne haragudjanak, ha az írem nem azon oldalát vizsgálom, hogy a Gyilkostóhoz való utazás, kirándulás mily gyönyörű, — a fenséges határos impressiókat érteszt a turistákban. Hogy az ott eltöltött napok felejtethetetlenek legyenek a vidék látogatói előtt.

Ne nehezteljenek, ha a mai sivár megélhetési világban az esztétikai érzéseket, ezek felkeltését csak utolsóórangú tényezőnek tekintem a gazdaságilag teljesen tökéremonnt „Nékelyföld” és különösen a nyomorgó csiki-gyergyói vidék élet-halál harcaát vívó lakosságának materiális létérdekeivel szemben. Ránk nézve különösen fontos lenne természetesen a kincseinknek feltárása, ismertetése, — mert az illető helyen az idegentorgalom mégis végeredményben kereseti forrásokhoz, lehetőséghez juttatná az ottani lakosoknak ha csak egy kevés részét is.

Ebből az ösz, népnünk sorsa, fennmaradásának jövője iránti szemézőből kell tehát anyagiasan elbírálni minden ilyen megmozdulást. — Mindent, — de mindent; tudásmunkát, vagyonnakat, fáradozásukat népnünkért, — ennek megmaradásáért és egy jobb gazdasági viszonyok közé való átmentéséért kell mozgósítanunk.

Emberek, vezérek és közkatonák, — oszsoljátok, — lényenítésétek ki berozdasádó lelki fegyvereketek, páncéllakat, — ne csüggedjétek, — dereng már a népek felett a megértés hajnala: s bizsotok abban, hogy a gazdasági javulás felé haladunk: — de azért mégis félre a kicsinybűtékekkel: — fel az erkölcsünknek nyugvó védőgátakra! Egy szebb jövő reményében tartassatok össze és dolgozzatok egymásért!

A Gyilkostó-Szálloda felépítését tehát, — mely a „Gyergyófalcsanak”, — a „Gyergyómedence” két községének emelni fogja az idegentorgalom által: a jövedelmét, — örömmel üdvözöljük. — Azonban a vállalkozás nem részvényirtás, hanem szövetségi alapon kellene kezdeményezni, mert így eleve biztosítva lenne sokféle kedvezmény és 1929-es szövetségi törvény értelmében a vállalat javára.

Kisebbségi ujaőróinkat és leltulajdonosainkat pedig orról a helyről arra kérem, hogy egy-egy közérdeki, ily magyar népkisebbségi akcióit közöljék le díjmentesen, támogatással; — ne várjanak érte azonnal díjzárását, — mivel ilyenmő vállalkozások nem maradnak szükmarknak sikeres megalakulásuk után pártfogóikkal szemben!

A „Gyilkostó-Szálloda” felépítését pedig óhajjuk és sürgetjük, — szeretnők mielőbb megunk előtt látni e gazdasági jellegűnek is mondható megmozdulás sikeres valóra válását.

Szolgáljon ez az épület a turistáknak és vendégeknek leltük-tiszták épülésére és a Gyergyómedence lakoságának anyagi és erkölcsi megerősödésére és fellendülésére.

Szatmár, 1933 évi február hó.

MÓNUS ISTVÁN,
v. bankigazgató.

Egyházközségi közgyűlés.

A cikkeseredal 80. kath. egyházközség mult vasárnap, április hó 30-án délután tartotta évi rendező közgyűlést, melynek fő tárgya volt az 1933 évi költségvetés és az esedékes tisztújítás megajítása. Toth Kálmán esperes-plebános, a gyűlés elnöke, bevezető szavában rámutatott arra, hogy bár az egyházközség pénzügyeiben a legutóbbi takarékoszág érvényesült, mégis tetemes deflitt mutatkozik a költségvetésben, mert a fűtetési kösség ellanybulása következtében az évek során át a hátralek magas összege emelkedett. Kéri a tagokat kötelességeik busgóbb és fokozottabb tejesítésére, hogy az egyház és iskola munkái valóban minimális javadalmukat a maga idejében megkaphassák.

Azután közölte, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a róm. kath. elemi iskolának megadta a végleges nyilvánossági jogot és működési engedélyt, melyért annyian aggódtak és fáradotak. A közgyűlés örömet és megnyugvást Albert Vilmos főgimnáziumi tanár, egyháztanácsos tolécsolta, aki felszólaalásában kifejtette a hitvallásos iskolának és a templomnak, kivált a meghomlott időkben, fennmaradásunk, bo’ dolgulásunk és nemzeti létünk szempontjából való rendkívüli jelentőségét s emelöl fogva azok — bármilyen áldosát árán is — szükséges fentartásának, gondoslásának messzeelható fontosságát. Felzólaol javaslatára a közgyűlés egyhangulag kimondotta, hogy iskolája fentartásához tántoríthatatlanul ragaeszkodik és mind azoknak, akik a nyilvánossági jog elnyerésében közreműködték, mint a multban. Dr. Gyárfás Elemér, Dr. Pál Gábor, Dr. Willer József, Dr. Sulyok István képviselők, a Kegyelmes Püspök ur, Dr. Bitay Árpád — ki legutóbb is eljárt ebben az ügyben — ezen alkalomló a leghálásabb köszönetet nyilvánítja. A felszólaol közérdeki, megszívlelére méltó, városnak és falunak egyaránt szőó gondolatalt lapunk más helyén egész terjedelemben közöljük.

A távollevő Dóczy János gondnok helyett Holó Gábor és Szopos Gáspár terjesztették elő az 1933 évi költségvetés és a számadarokat. A közgyűlés a költségvetést elfogadta; az 1931 és 1932 évi számadarok feltűlvizsgálására bizottságot küldött ki. A költségvetés összege 281 986 lej. Az 1932 évi elszámolásban nagyobb teherként jelentőzik a plebánia-épület befejezéséből fennmaradt 119 000 lej adósság, az egyház és iskola személyzet fűtetési hátraleka 76 495 lej s a gondnoktól személyi fűtetésekre előlegezett 36 298 lej Adósság és hátralek egyaránt el fog únni, ha a későbbes kepesítők becsületben kötelességüknek tartják minél előbb rendezni tartozásukat.

A tisztújítás során az ellensék némi vihárt támasztott, melynek bisonyára megless a mozgató, elevenítő hatás, ámbár nem mulaszthatjuk el annak hangsúlyosását, hogy közgyűlései tárgyalásokon esükös megöröl a bölcs méréslelet és higgadságot Végül is eszterült egy névsorban megállapodni, melyben az ellensék tagjai közül is többen helyet foglalnak. Így legálább módjukban less nemcsak kritikká gyakorolni, hanem hasznos, tevékeny, alkotó munkát is kifejtési. A közgyűlés sajnálta, hogy Biro József megválasztott tanácsos lemondott, mert az iparosság érdekeit a tanácsban nem látta kellőképpen képviselő, pedig a tanács össesitétele felöllel — ha nem is hajszálnyi pontossággal — társadalmunk minden rétegét. Az egyháztanácsnak, bárkiéki is álljon — nem lehet feladata, hogy érdekeket képviseljen. Neki csak egy érdeket lehet és kell képviselnie; és ez: az egyház és az iskola érdeke, amelynek az ő személyében mindennek fűltit kell állania. E végböl fontos teendője az egyház adó méltányos megállapítása s annak minden elfogadható eszköszel való pontos becsádése. — Ugy érteszteltünk egyébként, hogy mindenkit meghívunk rendez adótárgyalásra s a megbeszéléseken adó less bisonyára lessállításról ott, ahol az méltányos, de sző less — a vagyon és jövedelem arányában — emelőllel is ott, ahol az méltó és igazságos; mert a multban az adó maximuma igen alacsonyan volt megállapítva úgy, hogy míg a szászok tehető s tagjai egyházi és iskolai adóban tíz- és százesreket fűtetek, addig nálunk a legmozdabbak is legfeljebb 2500 lejt.

A közgyűlés Dóczy János gondnokot, aki tis éven át busgó, fáradságtalan munkássággal viselte a gondnok titstet — maradandó érdemeiket szeresvén főkép a plebánia építése körül és suoralt helyesíben tetemes előlegek nyújtása által — egyhangulag főgondnok ki nevesítésére ajánlotta a püspöki főhatóságának. Az új gondnok Csibi Károly lett; egyhástanácsosok pedig: id. Jakab Ferenc, Holó Gábor, Dr. Páner Árpád, Albert Vilmos, Domokos Sándor, László Ignác, Dr. Daradies Fülöz, Hejnéd L. Ferenc, Gáspár Gábor, Hancs Antal, Hejdu Aron, Kocsag Károly, Pál Ignác, Erős Bóla, Szopos Gáspár; póttagok: Bakoni Károly, Pulchárd János, Karácsony János, Trohá Antal.

A tejszolgáltatás jelentősége Csikmegyében.

A nagy gazdasági versenyben azok győznek, akik a természeti erőket legjobban tudják maguk javára felhasználni. E tekintetben Csikban eddig vajmi kevés történt. Ósodas fenyesetnek illatát, pompás hegyi patakaink kristály tiszta vizét, vadvirágos erdei legelőink, zamatos tápanyagokkal telt füvet, jutott-e valakinek észbe a mezőgazdaság javára értékesíteni.

Miért kei! az egész Csik fűseszerkeszkedőinek idegenből hozott sajtokat árulni, amikor eseknél jobbakat, olcsóbbakat nálunk is jól elő lehetne állítani. Hasztalan várjuk a mellénk, hogy így meg amug tudunk gazdaságnál, a tényállítás az, hogy sajttalunkkal, túrdinkkal a hási szükéget határain túl nem tudunk menni, pedig a péns nálunk is elférne.

As annyira keddelleges, primitív módon készített tejtermékeinkkel a piacokon nem érvényesíthetünk, mert az a sajt, az a túró, ami nekünk jól íslik, kérdés másoknak is úgy tetszik-e? Nésszünk csak egy kicsit a legközelebbi szomszédságba Barótira. As ott lptól módra készített túró, az ország összes városában örömmel vásárolják, ilyen túrók nényen Csikban is készíthetnénk, mert csak egy kevés igasi hozzáértés szükséges, bácsalnk tudásán kívül.

Jól készíthető volna a tótok köst elterjedt „parenyica” és „ostyepka” nevű sajtok, amelyek az egyszerű tót juhászok készítenek havasi kalibáikban.

As ostyepka egy duvaszka alakú és nagyságu kemény sajt feleség, ami könnyű kezelhetősége és pahalhatása miatt a nyári fűrdővendégek részére igen alkalmas volna.

A megye vesetőssége mintegy ötven évvel ezelőtt jó irányban indult vol, amikor a cikkeseredal gazdasági felső népközlalával kapcsolatban tejszolgáltatási üzemet indított vol meg, még pedig igen jó helyen, a város sívében, ahol a lakosság minden nagyobb fűrdősség nélkül megnehetően mindent. Sajnos, az üsem nem tudott prosperálni, mert akkor még Csiknak vasútja nem vol és az értékesítés lektűzhetően akadályosbá ltközött. Ma mások a viszonyok. Ha nagy körültekintéssel, igasi hozzáértéssel, sívós kitartással és komoly munkával ledtanának meg egy tejszemet, erősen hiszem, hogy az eredményesen működhetne.

Azonban nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy papiros, elméleti szakértőkkel, szalmalángszerű felbuzdulással, korteszlv választásokkal tartós eredményt nemcsak hogy nem tudnak elérni, hanem a jónak ígérkező intézményt kompromittálják, aminek hosszu időkre kiterjedő bizalmatlanság less a következménye a gazdák részéről.

Egy jól megszervezett tejszolgáltató kiáló érdemeyeket mutathatna fel. Tájékozásul közlök, hogy a háboru előtt a székelyföldi miniszteri kidendöltség, a fogyasztási és értékesítési szövetszettek mellett a tejszolgáltatók szervenéséit is programja be vo. Különösen Maros-Tordában többit alakítottak, amelyek egyrésze 2—3 évi kiálósság után megszűnt. Azonban úgy emlékszem a nagyornel hatalmas üzembe fejlődött, ami az alapítákor már előre sejthető vol, mert a kösség akkori papi Szabó György egy messze előre látó, népéért önselentlő fűrdőssal tudó, gazdasági érdekekkel megáldott ember — állott az előre s a ml szabad ideje vol, ast mind a szövetszettekre áldosta, különösen kezdetben, amikor nemcsak erkölcsi irányu tanácsokra vol szükésg, hanem komoly ledölő, fűrdőssos munkára, anélkül, hogy neki ebből csak egy fillér haszna is lett volna. Sőt a sajtájából áldosott, csak az úgy menjen és ennek idején igen jól is ment.

A Bánátban is 35 évvel ezelőtt egy év alatt több mint 40 tejszövetszet alakult, esekből is időközben igen sok megszűnt, de amelyek jól voltak megalapozva ma is szépen működnek, például a németesentmiklósi.

A gazdák a tejszövetszettek alakításánál ne gondoljanak arra, hogy tejszövet most drágábban értékesíthetik. Ez nem igen következik be. A tejszövetszetteknek az a nagy és megbecsülhetetlen előnyök, hogy a gazda, bármennyi teje is legyen, ast mindenkör biztosan értékesítheti, ha mindjárt olcsóbban is, mint ast alkalmilag a napi piacon lehetne.

A tejszövetszettek a tejet, mint ilyent nem mindenkör tudják eladni, hanem kénytelenek vajfá feldolgozni. Tudvalevőleg a tej egy-két napon túl nem tartható, míg a vaj sokáig el áll és a távolabbi vidékekre is elszállítható. Ely kiló vaj előállításához átlagosan 25 liter tej szükéges, ennek ára a tej literjét 4 lejfel számitva 100 lej, már pedig egy kiló vajért ma 100 lej nem adnak, míg kési eladásnál kicsinyben a tej literje 4 lejfel most is eladható. Esért naicsen tejszövetszetet, a tagjaitól bevott tejet eladórnban mint nyers tejet igyekszik eladni, mert így fűtetődik ki legjobban, de ha nyers teje nincs előg vevő, akkor kénytelen vajfá feldolgozni, amikor természetesen a tej literjétől kevesebbet tud fűteni.

De es nem nagy baj, nagyobb baj az, amikor a gazda sehogyan sem tudja értékesíteni a tejet, ilyenkor a tejszövetszetet egy áldás, mert bármennyi tejet tagjaitól átvess, annak árát minden hónap végén elszámolás után pontosan tagjainak kifiseti, így, akiknek kést jó fejes tehene van, minden hónapban könnyen hozást jut 1000—1500 lejhez, ami a mai pénztelen világban egy gazdának oly segítség, amit sokat meggyaralni nem szükésg.

A tejszövetszettek tagok kötelezik magukat arra, hogy az összes fűrdősses tejszövet csak a szövetszetteknek adják el, bárminő árat számit az fűl, mert a szövetszet csak így biztosíthatja létét. Nincs tehát egy szövetszetti tagnak megengedve, amikor a piacon jobban veszik edaadja. Visont sajtá szükégséteére annyit tart vissza, amennyi telnek és a szállítandó tej

mennyisége is úgy van meghatározva, akkor és annyi vizet, amennyi földjege van s az se baj, ha néha semmit sem visz, például ha szárazon áll a tehene.

Egyezőval a tej kultusz hasznát jelent szegényeknek, gazdagoknak, urnak, gazdagoknak, illő tehát, hogy e kérdéssel komolyan foglalkozsunk mindnyájan.

Szűke Mihály.

KÜLÖNFÉLÉK.

A májusi országos vásárokat Csikszerebában a következő napokon tartják meg: május 23-24-25-én az állatvásárok, május hó 26-án a kirakóvásár napja.

Grigorescu mérnököt egy évi börtönre ítélték. Olvasóink előtt ismeretes, hogy Grigorescu mérnök volt csikszerebadi lakos, lapserkesztő, a csikói kisiparosság képviselője.

Öngyilkosok. Zakariás Istvánné szül. Zakariás Erzsike folyó év május hó 1-én Csikszerebában fejezte meg magát. A fiatal asszony tragikus halála vármegyészre mély megdöbbenést váltott ki.

A római sarandoklata Csikvármegyét 12-on utantak el. A sarandok-csapat május hó 2-án indult el Nagyváradról 320 emberrel, amelyhez megcsatlakoztak később a Magyarországiak.

A Takó-csalad gyassa. Takó Károly a régi Csikszerebának egyik tekintélyes szabóiparososa volt, aki Brassóba költözött innen, igen szép családjának minden gyermeke tehetséges, kitartó munkával dolgozott úgy, hogy három fia orvos lett, 1 keresk.

Directoriunea Soc. Vanatorilor din Merourea Ciuc face cunoscut membrilor Soc. urmatoarele: 1. Se poate vanatoare caprioarelor (sapci) tot in teritoriile oprite si anulate, si anume: a) Teritoriile dela drumul care conduce la Armăşeni spre nord, până la Bălan, dela m. care spre apoc.

A csikszerebadi vadászárság igazgatósága az alábbiakat közli a társaság tagjával; 1. Az őzbak vadászata megtiltatik ugyanazonok a területeken, mint tavaly és pedig: a) A Menaság felé vezető úttól északra Balánbányáig.

Májális. A Kolping Legényegylet által e. hó utolsó vasárnapján kitűzött májálásra az előkészületek lazasan tramban folytak. Hogy az egyület a májálisra jöve délmegyei városok fuvós zenekarának megvalósítására a hangszereket beszereshesse, a kivánatos anyagi sikerek elérésében minden lehetőséget felhasznált.

A csikszerebadi főispánság pályázatot hirdet megüresedett állásokra. Csikvármegye főispánja pályázatot hirdet: 1. irodai előnöki állásra a gyergyószentmiklósi főszolgabíróaságnál, 1. irodai előnök a központi számvevőszágnál, 1. irodai állásra, 1. számvonó állásra a közegészségügyi hivatalnál és 1. betegápoló nővéri állásra a közegészségügynél.

A helybeli Sportegyesület évi költségvetését folyó év május hó 7-én délután 11 órakor tartja meg a tisztikarszobán helyiségekben, amelyre az egyesület tagjai, valamint minden sportbarátot tisztelettel meghív.

Halálosok. Demes Ákos földbírókos, 47 éves korában, május hó 1-én meghalt, Csikszerebában.

Bartis István hídi földbírókos május hó 3-án, 73 éves korában elhunyt, Csikszerebában.

Rokkantak és hadiösvények. Ismételten híreket közölnek velünk, hogy a háborús rokkantakat és ösvényeket kijárók keresik fel. Igérik, hogy nyugdíjaikhoz segítik és kijárják a felemelt nyugdíjajukat.

Tauber Manyl a grósi rádióban folyó év május hó 10-én énekelt f. A csikszerebadi szótársulat énekesnő a gróf operaház fogja, rádió szereplését a rádió hallgató közönség figyelmébe ajánljuk.

Hirdetmény. A csikszerebadi bevételközeli és központi pénzügyigazgatóság tudomására hozza az adózó közönségnek, hogy a felülbizelési bizottság határozta ellen az egy esz adók egységes téteáról szóló törvény 84. cikkelye értelmében úgy az adózók, mint az adóügyi pénzügyigazgatóság a végzés kihirdetésétől számított 20 szabad napon belül feljajamodványt jelenthet be (reozuzati).

Primăria comunei Sândonic. No. 230-1933. Publicațiune. Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de 15 Maiu 1933 la orele 11 a. m., se va ţine în localul Primăriei Sândonic, o nouă licitaţie publică cu oferte închise pentru vânzarea cantităţii de 12374 arbori de esenţă molid cu un volum brutto de 5615 mc. 5140 dmc. din pădurea Isvorul Olutului (Fehérmező) proprietatea comunei poliice Sândonic.

ROMANIA. Camera de Agricultură a Jud. Ciuc. Nr. 658 - 1933. Mercurea-Ciuc, la 1 Maiu 1933. Concours. Camera de Agricultură a Judeţului Ciuc publică concurs pentru ocuparea postului de secretar. Doritorii de ocupa acest post, să şi inainteze cererile împreună cu actele cerute de art. 7 din Statutul Funcţionarilor Publici şi îndeplinească condiţiunile stabilite de art. 50 din legea pentru Organizarea Camerelor de Agricultură şi art. 98 din Regulamentul acestor legi.

Egy alig használt Smidt & Habermann Subi gyártmányu kakas nélkül 16/16/93-74 coliberű Drilling vadászfegyver játányos áron eladó. Felvilágosítást a Vakár Utlet ad.

Egy alig használt Smidt & Habermann Subi gyártmányu kakas nélkül 16/16/93-74 coliberű Drilling vadászfegyver játányos áron eladó. Felvilágosítást a Vakár Utlet ad.

Tanács és utasítás gyomor-bajosok és mindazok részére, kik gyomruk teljes megerősödését kívánják és jó étvágyhoz akarnak jutni.

Prof. Dr. Páter gyomorteája azonnal megszüntet gyomorrontást, vagy hűlésből származó gyomor-fájdalmakat. Ezen tea rövid használatra a rossz gyomor okozta CHRONIKUS UNDORT és rosszulélet megszünteti. Egy csészéhez 15 gramm tea kell. Naponkénti használat 1-2 csészé. A hosszú élet alapja az egészséges gyomor, tartson egy ilyen egyszerű gyomorkurát és egészséges lesz.

Prof. Dr. Páter gyomorteája a meggyeszkék helyek legtöbb gyógyszerésztárában és drogériáiban azonnal kapható, ahol nem lenne ott a gyógyszerészség — kifejezett kívánságra — néhány napon belül beszerzi. Minden eredeti csomagon a fentlálót törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Leveleslap útján a tea „Cellig” gyógyszer-tár, Braşov, Hosszu-uca 5. szám alatti lelakattól rendelhető. Standard Drogeria, Bukureşti 1. Kapható minden gyógyszerésztárban és drogériában. 6

Olcso nyaralás a FÉLIX GYÓGY-FÜRDŐBEN! Biztos gyógyulás mindenféle reumatikus bántalmak ellen! Olcsóbb, jobb, kényelmesebb, mint bárhol. Elsőrendű penzió: szoba, fürdés és nagyszerű étkezés (diétikus is). Május hónapban naponként 160 Lei. Junius hónapban naponként 180 Lei. Julius, augusztus hónapokban . . . 220 Lei. Gyermekek nyaralását teljes felelősséggel vállaljuk. Román, német, francia felügyelettel, nagyszerű ellátással napi penzió = 100 L. Különféle szórakozások a vendégek részére: Tennisz - Strandfürdő - Elsőrendű Jazz-zene. - Minden este tánc.

ZSÖGÖDFÜRDŐN mindennap KÁDAS MEGFÜRDŐ áll a m. t. közönség rendelkezésére. Rendszeres kocsjárat melyre előjegyzéseket a Kalfás József dohányárudájában lehet eszközölni.

Közönség figyelmébe! 28 évig voltam a csikszerebadi „GANZ“-villamosági cég FŐSZERELŐJE, és busgó szolgálataimért leéplotték a most Csikszerebában ÖNÁLLÓSÍTOTTAM MAGAM. Elvállalok minden e szakmába vágó elektromos munkákat, u. m.: MODERN LAKBERENDEZÉSEKET oszlopokat, erőátviteli szereléseket a legújanyosabb árak mellett. Az általam végzetett munkálatokért szavatosságot vállalok. Szíves párfogást kér: Paulovits Antal villanszerelő, Gimnastium uoca 109. szám. 5-18

Eladó 10 hold közhelybeli illetmény (legeltetés és falzasi joggal). Om lapunk nyomdaja. 1-2